

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 6 frt — kr.
félévre 3 „ — „
negyedévre . . . 1 „ 50 „
Egy szám ára: 12 kr. o. é.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Pozsony, Konventutcza 6 sz. a.

Felelős szerkesztő s kiadó:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.

Hirdetés ára:

Négyhasábos petit sorként
egyszer közölve 7 kr.,
többször közölve 5 kr.
Bélyegdíj: külön 30 kr.

Tartalom: Új korszak. (Szerkesztő.) — „A ki nem tud arabusúl, ne beszéljen arabusúl.“ (—k —f.) — Zsinaton-kivüli zsinatolás. (Margócsy József.) — Külföld. — Vegyesek.

Új korszak.

Tizedik esztendei pályafutásunk kezdetén legkevésbé sincs szükség arra, hogy új programmal lépünk fel, vagy eddigi álláspontunkat megváltóztassuk. De talán nem lesz felesleges, hogyha kiemelünk némely szempontokat, a melyeket az egyházi élet fejlesztésére nézve fontosaknak tartunk, s melyeknek irányadása mellett kívánjuk folytatni eddigi munkánkat.

Sokan úgy tartják, hogy a megnyitott s megnyitása után rövid időre elnapolt zsinat egyházi életünkben új korszakot alkotó leendő. Bár mennyire fontos a zsinat törvényhozási működése, melynek sikeres teljesítésétől — tagadhatlanul — nagy részben függ egyházi életünk jövő alakulása: mégsem lehet azt oly döntő tényezőnek venni, melytől az egyház összéletének fellendülését kellene szükségkép elvárni.

Ha a zsinat áldásos munkát akar végezni, az eddigi alapon kell építenie; de a leglángolóbb lelkesedés mellett sem viheti keresztül azokat a magasatos eszméket, nem önthet a tagokba egy oly szellemet, melyet mi kizárólag az egyháznak Urától, Üdvözítőnkől veszünk s az evangéliom kiapadhatlan forrásából merítünk.

Áll itt is: a szellem, az Atyának és a Fiúnak Szent-Lelke az, mely elevenít, a betű, a törvénynek betűje e szellem nélkül megöl.

A zsinati törvényhozás, ha az adott viszonyokhoz képest úgy rendezte evangéliomi anyaszentegyházunk alkotmányát, igazságszolgáltatását, kivált azonban pénz és nevelés ügyeit, hogy amaz evangéliomi szellem szolgálatában, Isten országának valószínűsítésére, az egyház folyton fokozódó erővel teljesítheti kötelességét: tökéletesen megfelelt a méltán hozzá fűzött várakozásnak. A legnagyobb szerencsétlenség volna az, ha a zsinat paragrafusok özönébe fullasztaná az egyház pezsgő életerejét, ha oly vas pánccselt kovácsolna az egyház testére, mely merev-

ségével ellentállana minden szabadabb fölfelé törekvő szellemi munkának, vagy megbénítaná az egyes hívők és gyülekezetek önépítési munkásságát.

S ezzel épen arra a térre jutottunk el, a melyen azt hisszük, minden egyes tagja az egyháznak, de kivált minden lelkésze és tanítója, Istentől nyert tehetségeit érvényesítve, közre munkálkodhatik egyházának javára.

A zsinatnak 116 tagja van, hazai evangéliomi egyházunknak színe-java; de hát mily eltűnően csekély szám ez ott, hol hetedfélszáz lelkész, 80 segédle-készszel, 1502 tanító, 104 segéddel s a felügyelői hivatalban működő tekintélyes férfiak oly nagy összege élethivatásának tekinti, az egyház kebelében az egyházért működni. Önkéntelen felmerül az a kérdés: hogy ily nagy szellemi erő mellett mért hangzik minden oldalról a panasz?

Hát jó lesz belétekinteni a tükörbe, lelkiismeretünkbe és kimondani őszintén, hogy az a nagy szellemi erő részint improductív, részint más érdekek szolgálatában áll, részint pedig annyira el van forgácsolva, hogy összekötő kapcsolatot nem birunk találni.

Tagadhatatlan, hogy az anyagi szegénység, az ön- és családfenntartás gondjai lidércz nyomásként nehezednek sokaknak lelkére, de kérdjük: helyesen van-e az, ha az anyagi szegénység szellemileg is szegényekké téveszen, s nem volna-e inkább evangéliikus férfiakhoz, az Urnak szolgálóihoz méltóbb, szánalmat gerjesztő, de senkit meg nem indító jajveszékélés helyett, hozzájárítani a szívek és lelkek vallásos buzdításának áldásos művéhez.

A mint annak a nagy tábor minden harcosának agya egyet gondol, szíve egyet dobban s minde-nike hátra nem tekintve ráveti kezét az ekeszarvára, abban a pillanatban, de csakis abban, bekövetkezett az új korszak hajnalhasadása; a régiéek mind elmúltak és ime mindenek ujja teremtettek.

A Krisztus iránti hő szeretet legtermészetesebb szülője az ő megváltottjai iránt élő szeretetnek; az

istengyermeiség eleven érzete legtermészetesebb forrása a testvérek iránt tetteikben nyilatkozó szeretetnek, s egyházunk szervezetében létező hiányok, emberi tökéletlenségek sohasem fognak árthatni ott, hol a Krisztus evangéliomának építő ereje a hiveket az Ur templomának élő köveivé avatta.

Nem volna helyes azt állítani, hogy egyházi életünkben a közel múlt meddő volt; az irodalmi társaság és a Luthertársaság keletkezése és munkálkodása bizonyára oly vívmány, melyhez hasonlót a dicsőített régi idők nem mutathatnak fel; de a kezdettel megelégedve lenni és kitartóan nem munkálkodni e megnyitott életforrás bővítésén, biztosításán s magokra hagyva e társaságokat, talán azt, a mit nagy örömmel üdvözöltünk, a részvétlenséggel megölni, ismét oly gyalázat volna, melyért az utókor méltán megróhatna minket és korunkat.

A belmissió ügye itt-ott buzgó hivekre talált ugyan, de ha végig tekintünk népeletünk hibáin és bajain, meg kell vallanunk, hogy alig állunk a kezdetnek kezdetén. Diakonisszaügy, gyermekmenhelyek, aggokat és munkaképteleneket ápoló intézeteink, egyházi kórházaink vajmi-vajmi kevés helyen vannak; pedig ha a szeretet evangéliomát nem visszük bele a mindennapi életbe és a családba, és az egyesek életviszonyait nem igyekezünk a Krisztusnak szellemében alakítani, megszentelni, felemelni, egyszóval: ha nem cselekedszük meg, hogy ama mennyből alászállott kenyér mindenkinek nélkülözhetetlen eledelvé váljék: bármily ékesen hirdessük az ígét, bármennyire szép renddel keresztelejünk, eskessünk, temessünk: egyházi életünk ujjá nem fog születni; egyrészt a közönyösség és elvilágiasodás, másrészt a római katolikus propaganda martalékává lesz.

De hát hogy is lehessen egységes, céltudatos munkásság közöttünk? Mindegyikünk csak a saját baját érzi, saját érdekét keresi, saját egyéniségével van elfoglalva; részint a viszonyok, részint önszántuk szétválasztja azokat, a kiknek föladatuk volna, egygyé forni a közös nagy munkára. Sokkal nagyobb gondot fordítunk arra, a mi elválaszt, mint arra, a mi egyesít. Nagyra vagyunk politikai, nemzetiségi és tudj' Isten, hány- és miféle pártállásunkkal; egyházunk ügyei pedig, csak úgy és annyiban érdekelnek, a mennyiben nem szeretjük, ha éhen marad a mi fejős tehénkén, melynek ha keveselt is, de mégis jóízú a tejcskéje.

Papi értekezletek! Bizony, bizony nagyon ritka helyen állanak fenn; s azok legnagyobb része is a hallgatás méltóságos köpenyébe takarózik; hej pedig oly sok baja, oly nagy felelősséggel járó munkája, oly sok ellensége, s oly kevés jóakarója van a papnak s oly nagy szüksége a testvéri támogatásra, hogy legkevésbé sem tanácsos neki magának gyengítenie állását, munkaerejét az elszigeteltség által.

Egyházunk a szó legnemesebb értelmében nevelő-egyház. Ha az országos törvényhozás korlátolja is befolyásunkat a tanítás szervezetére: a nevelés minden evangéliomi iskolában szabad, független; csak evangéliomi lelkületű tanító férfiakra van szük-

ség az elemi iskolától kezdve fel a szakiskoláig, kiknek kezébe nyugodtan tehetjük gyermekeink s velük egyházunk jövőjét.

Ha a zsinaton és azon kívül egyes hiveinknél s gyülekezeteinkben, a belmissió körében s egyházi nevelőintézeteinkben teljesítjük híven kötelességeinket: akkor, de csakis akkor, kezdődik egyházi életünknek új korszaka. Adja Isten, érjünk meg üdvhozó reggelét 1892-ben!

Szerkesztő.

„A ki nem tud arabusúl, ne beszéljen arabusúl.”

„Szegények vagyunk és így csak a legszükségesebbre kell szorítkoznunk, de ezt a szükséget olyanná kell tenni, hogy képes legyen céljának megfelelni.“ Ezzel a conclusióval végzi Faix Mihály úr „Theologiai intézeteink“ című cikkét az „Ev. Egyház és Iskola“ 1891. évi decz. 19-iki 51-ik számában és nem veszi észre, hogy ezzel voltaképen egész okoskodását halomra dönti. Mert ha csakugyan annyira szegények vagyunk, akkor sem egy facultás-szerű theologiai egyetemes akadémiát berendezni, annál kevésbé tanárképzőt felállítani vagy fentartani (a mi — ugyan-ugyan gondoljuk csak meg — tömérdek pénzbe kerülne, még ha szükséges volna is, pedig nem az) képesek nem vagyunk s így tehát épen ezen szegénységünkönél fogva vagyunk utalva arra, hogy tartsuk fenn azt, a mi megvan és a mi eddigelé tisztelettel-becsülettel megállotta helyét! Ha már irni akart Faix Mihály úr a theologiai intézetekről, illetve — helyesebben teszi vala — ha ir a papképzésről, ekkor ki kellett volna mutatnia azt, miképen lehetséges a fennálló 3 papképző intézetet úgy **egyesíteni**, hogy az az egyháznak díszére és javára szolgáljon, a jövő számára nevelendő papok kiképzése tekintetében pedig kitűnő biztosítékot nyújtson; de így, cikke zürzavaros s azt az impressiót teszi, hogy csak is azon intézetnek beszüntetését kívánja, melyről elismeri, hogy „megérdemli a kegyeletet a multban“ s a tiszteletet a jelenben, a mi mellett egyuttal az is kikandikál, hogy a beszüntetendő intézet jövedelmeiből azután a kerületi árvaház és a tanítóképző mellett a szegény egyházak (és bizonyára a szepességi kisebb egyházak is) majd bizonyos sportulákat fognak kapni. Eltekintve attól, hogy ez nagyon különös fényt vet az olyan okoskodásra, melynek célja valamely olyan intézetnek a megszüntetése, a melynek működése előtt ő is „kalapot emel“, csak azért, hogy némi haszon néz ki az illetőre; meg kell jegyeznem, hogy épen ebben a fődologban végtelenül csalódik a cikkiró. Ezúttal Aesopus ama bizonyos meséje nem fog valósulni! Mert „posito sed non concessio“, hogy csakugyan beszüntetnének az intézet, a meglevő, fennálló jogi viszonyok mellett hosszú, hosszú idő telnék el, míg az intézet jövedelmeiből az, a mi a tanárok fizetése (a mi azonfelül marad s a mi összesen évenként

átlagosan 100—130 frtot tesz ki, (mert hiszen az intézet, annyit a mennyit jövedelmez is, az csekélység) más célra fordítható lenne; mivel a jelenleg alkalmazásban levő tanárokat mindaddig, míg az egyház őket — legalább is jelenlegi fizetéseikkel — másutt alkalmazhatná, jelenlegi fizetéseiktől megfosztani nem lehet, nem szabad; hiszen különben bármely kisebb egyházra is kimondható volna a megszüntetés, és lelkész és tanító elküldhető volna! Ha pedig valahol alkalmaztatnának, mint már is mondtam — legalább is ugyanazon fizetéssel, melylyel mostan bírnak — az ismét nem lehetne más, mint a jelenlegi állásukkal egyenrangú, sőt mondjuk ugyanazon foglalkozás, tehát theologiai akadémiai tanárság! Amde a theologiai akadémiai tanárok fizetéséről épen Faix Mihály úr mondja ki, hogy köztudomású tény az, miszerint az egyáltalában nem conveniens, — no és ebben az egyben teljes igazsága van, — s így tehát az is emelendő volna, a mi természetesen a közegyház erejét fokozottabb mértékben venné igénybe s így minden néven nevezendő sportulákra volna kilátás, vagy más intézeteknek a megszüntetett intézet jövedelmeiből való istápolása már a priori ki van zárva. Eunyi elég legyen arra a kicsinyes fel fogásra, melyből Faix Mihály úr kiindul.

Nézzük már most: mi volna kívánatos a papképzés tekintetéből az evangyéliumi egyetemes egyházra nézve? És itt meg kell jegyeznünk, hogy az a réges régi terv, a melynek az egyetemes gyűlés alkalmával — tudja Isten hányadszorra — Radó Kálmán is hangot adott, a helyes! Már br. Eötvös József első cultusministersége idején, ha jól tudom, még 1848-ban, épen ő általa felszólíttatva gondolkoztak arról a protestánsok, hogy a budapesti tudományegyetem mellett egy protestáns theologiai facultást állítsanak fel. Az ige a nagy Székács és a nem kevésbé nagy Török Pál kezdeményezése folytán kezdett testet is öltetni; hiszen a budapesti közös theologiai intézet egy közös theologiai facultás magva vala. S valóban nagyszertően indult volt; de az idők mostohasága és az akkori aluszékony protestáns közszellem nem kedvezett az ujonszülött életének s így a közös protestáns facultásból mi sem lett! Sőt a közös theologiai intézet is megszünt; még szerencse, hogy anélkül, hogy a két felekezet szívében a viszály magvát hintette volna el. A mi azonban akkor nem sikerült, az sikerülhetne — talán — most és ezt a kérdést jó volna komoly megfontolás tárgyává tenni, és a protestáns „közös ügyek“ közé sorozni: mert hiszen nagyszerű közös protestáns theologiai facultást lehetne berendezni a budapesti egyetem mellett, ahol, tekintve, hogy a philosophicum legnagyobb részét ingyen kapná a protestáns facultás az egyetemtől (és ez a protestáns tanárképzésnek is nagy előnyére válnék, sőt alapja is lehetne), némi erőmegfeszítéssel olyan közös protestáns theologiai facultást lehetne fölláttani, a melyen minden szaktudománynak több, lehetőleg minden theologiai irányt képviselő tanára lehetne! De természetesen ez is pénzt, pénzt és pénzt igényelne! Mert ha a tanárok számát nem con-

templálnók is többre, mint 12-re, azok fizetése nem lehetvén kevesebb, mint szálláspénzzel együtt 3 ezer forint, ez már magában véve is 36 ezer forint! Ahhoz járulna a helyiség fentartása, gondozása, az ifjuság istápolása, a mi ismét kevesebbre nem becsülhető 6 ezer forintnál. Egy ilyen facultás egymaga tehát 42 ezer forintot igényelne. Nagy összeg, de a két protestáns felekezet közös akarattal, egyesült erővel, azt hiszem — túlmegeőltetés nélkül is — megbírná.

De hát mondjuk, hogy ez nem megy! Magunkra maradunk. Nézzük, akkor mi vár mi ránk ev. egyházra? Vár mi ránk egy egyetemes theol. akadémiának s mivel egyetlen volna, rendszeres, teljes fölláttása, berendezése! Mi kell ehhez? Mondjuk a kerületek nem féltékenykednek, és mondjuk, hogy nemcsak lemondanak eddigi külön theologiai intézeteikről, hanem elfogadják azt az elvet is, hogy erőikhez képest aránylagosan hozzájárulnak, ezen egy közös intézet fentartásához! S íme a kép így alakul. Ezen intézet vagy Pozsonyban, vagy, a mi nézetem szerint helyesebb volna, Budapesten állítatik fel. Tegyük fel, hogy Pozsonyban állítatik fel. Kell hozzá, mivel itt a philosophicumot ingyen nem kapná, legalább is 10 rendes tanár, legalább is 2500 frt fizetéssel és azonkívül, mivel az összes evangyélikus leendő papi nemzedék itt nevednék s a városban, tekintve a város viszonyait, körülményeit, paedagogiák stb. utján segélyben nem részesülhetne, az egyház által lenne egyetemes segélylyel ellátandó: legalább is (a helyiség felszerelési, fentartási, rendben tartási költségeivel együtt) 5 ezer frt s így tehát a szükséglet 30 ezer frtot tenne ki. No már ezt az összeget talán megbírná a jelen körülmények között is az ev. egyetemes egyház; hiszen rendelkezésére állana az egyetemes theol. akadémia ez időszerinti 10 ezer frtnyi jövedelme s így csak 20 ezer frt volna pótlendő! De már ezen terv is igénybe venné a tiszai kerületnek azon erejét, mondjuk jövedelmeit, miket az most jelenlegi intézete fentartására fordít s így tehát nincs kilátás osztozkodásra ekkor sem (és hasonlóan — lásd alább — ha Budapesten rendeztetnék be ilyen.) Ha pedig Budapesten rendeztetnék be egy egyetemes ev. theol. facultás, tekintetbe véve, hogy az egyetemtől a philosophicum nagy részét ingyen kapná legalább is 8 tanárt, számítva 3 ezer frtjával, a helyiség berendezése, fentartása, gondozása s az ifjuság segélyezése 6 ezer frtot okvetlenül igénybe vévén, az ügy pecuniarius oldala megint hasonló alakulást venne. Hozzá kell vennünk azt az eshetőséget is, hogy ekkor a pozsonyi egyház-község, mely most nagylelkűen 3100=háromezer száz frttal istápolja az egyetemes ev. theol. akadémiát ezen segélyt egészben, vagy részeiben megvonná. Lehet, hogy nem tenné; de számításba veendő előzetesen az is, s így a teher valamivel megint csak növekednék! Azonban mind ez csekélység volna azon óriási előnyhöz képest, melylyel ezen illetén intézetnek Budapesten, az ország szívében, fővárosában, való fölláttása járna.

Mert hiszen Budapestnek nemcsak árnyoldalai, (a féktelen szabadosságra való alkalom) de fényoldalai is vannak; miket rövid szóval úgy fejezhetünk ki, hogy az országos életfolyam tetején úsznának leendő lelképásztoraink, a hivek leendő vezetői. Egyetemesebb nemzeti látóköriük, egységes öntudatuk, egységes testületi szellemük mellett voltaképen bevezettetnének a nemzet életműködésének központjába s működésük azután a nemzettest egyes ágaiban és hatékonyabb volna, mert hiszen az egység, együvé tartozás, a hívőknek az élet gyupontjával való összekapcsolása utján működésük sokkal energikusabb, áldásosabb, maradandóbb lehetne.

E terv megérdemli a gondolkozást; de az olyan félrendszerű szabály, a melyet Faix Mihály úr ajánl és a mely legfeljebb arra való volna, hogy egy intézetet, mely jó szolgálatokat tett és tesz, megöljön, minden további haszon nélkül, tehát a nélkül, hogy a teherviselőknél könnyebbülést szerezne, vagy minden további hozzájárulás nélkül az eddigi előnyöket fentartaná: felesleges szőszaporítás! Sőt, ha tekintetbe vesszük, hogy a tiszakerületi hittanintézet beszüntetése a tiszakerület által fentartott jogakadémiának is nagy megkárosításával járna és azt tán létében is megingatná, mert hiszen a theologiai tanárok közül kettő, midőn a theologusoknak előad, egyúttal a jogakadémia hallgatóinak is előad nem egy fontos tárgyat, a mi ha elesnék, a jogakadémia fentartása céljából, új legalább is 1200 frttal dotált tanszéket venne igénybe s azt megint csak a kerületnek kellene előteremtenie; továbbá tekintettel arra, hogy a hittanintézet két tanára az eperjesi ev. főgymnasiumban a vallásoktatást is ellátja és ha ezt nem tennék, a kerületnek kellene vallástanárról gondoskodnia, a mi legalább is 900 frtnyi kiadást okozna a kerületnek, a fennálló jogi viszonyok alapján, — bűnös szójáték. Addig tehát, míg a terv egy egyetemes, felállítandó, teljesen felszerelendő, ev. theol. facultásszerű akadémia létesítése tekintetében meg nem érett, és ahhoz az eszközök meg nem szerezettek, ne beszéljünk a fennálló intézetek valamelyikének (bár melyikének) beszüntetéséről, vagy osztozkodásról, hanem ellenkezőleg gondoskodjunk jó akaratúlag azoknak biztosításáról, fejlesztéséről; mert különben legfeljebb rosszakaratunkat testificaljuk, vagy legalább is ténynyel bizonyítjuk be, hogy helyes azon mondás; „a ki nem tud arabustól, ne beszéljen arabustól!” —k —f.

Zsinatonkívüli zsinatolás.

Minthogy az ikerelnöki tiszt egyházunk minden pontján, annak minden ügyében fontos tényező: gondoskodnunk kell, hogy annak viselői, az egyház üdvének előmozdítására alkalmas s képzett férfiak legyenek. A lelkészek, midőn hivatalukat elfoglalják, csekély kivétellel, mindnyájan bírnak az egyházkormányzat kellő ismeretével; de a felügyelők

— tisztelet az eléggé számos kivételeknek! — hivataluk elfoglalásakor, különösen ez idő szerint már, alig bírnak tájékozottsággal. Hangsúlyozom, hogy most már! S miért teszem ezt? Azért, mert nem mindenikük lévén jogász, aki e minőségben az egyházjogot is tanulta volna s a szemlélet, megfigyelés és gyakorlat utján sem lévén alkalma elsajátítani egyházkormányzatunk elveit, szabályait; a felügyelői állást nagyrészt csak nobile officiumnak tekintik, a mellyel csakis a gyülekeken való elnökösködés jár s egyébb semmi. Sőt ismertem olyat is, aki ezt a hivatalt nem egyházfelügyelőségnek, de a lelkész iránti felügyelőségnek vallotta, hogy az — úgymond — hierarchiává ne váljék. Mintha bizony egyházunk alkotmánya, anyagi helyzete, tantételei távolról is megengednék az ilyesmit. Némelyik meg már előre is minden lelkészben panszlávot gyanít s csodálkozik, és érdemként emlegeti, ha nem olyannak tapasztalja. Egyházi életünk különösen mai napság, azt is mutatja, hogy egy kis félreértés, egy kis baj, tetszősöknék meg nem felelő jelenségek miatt sokan a felügyelői hivatalt odahagyják s helyet, tért, alkalmat adnak arra, hogy az intelligens elemek a felügyelői tiszt betöltésénél teljesen mellőztessenek s iparosok és földmivesek választassanak, a kik ellen, mint ilyenek ellen, egyházunk szempontjából nem lehet kifogásunk, ha kellő egyházjogi ismerettel bírnak, s ha az egyház üdvé és nem mellékes célok lelkesítik de hogy az ilyen, különösen a dunániumeni kerületben már rohamosan megindult áramlatnak eleje vétessék s hogy az egyházfelügyelői hivatal egyrésztől egyházunk jól felfogott érdekében hasznosíttassék, másrésztől annak régi fénye, tekintélye visszavivassék — e célból szükséges:

1. Hogy minden felügyelővé választandó egyén, úgy miként a pap, egyházkerületi bizottság előtt, legalább a kerületi utasításokból vizsgát tegyen s ott fel is eskettessék. E kijelentésem nem kell elszörnyűködni. Az egyházáért lelkesülő intelligens ember ily vizsga alá szívesen veti magát alá s könnyedén megállja és legalább ez egyszer lesz alkalma látni a kerületi gyűlés menetét. Mert valljuk meg, hogy akárhány olyan felügyelőnk van, aki 30 éves felügyelői hivataloskodása mellett egyszer sem vett részt a kerület gyűlésein. Lehetne ezen indítványomat le is szállítani, úgy hogy ezen képesítés az esperességi bizottság előtt lenne nyerhető, én azonban fentebbi indítványom által a felügyelői állás tekintélyének emelését is látom s azért óhajtanám azt a maga valóságában elfogadva látni.

2. De a felügyelő választásnak sem volna szabad az eddigi módon megejtetnie, úgy t. i., hogy a lelkész az ő gyülekezetét egyszerűen felhívja a választásra és a választás megtörténik elv, szabály, irány, szóval minden magasabb tekintetek figyelemében tartása nélkül. Pedig valamint a lelkészválasztás, az esperes és a felügyelő tudtával és intézésével bizonyos szabályok szerint ejtetik meg, úgy a felügyelőválasztást is ezeknek vagy kiküldött képviselőiknek jelenlétében kellene az arra fenti módon

képesített egyének közül megejteni. Hasonlóképp kel-
lene a beigtatásnak is történnie. Így eleje lenne
véve a felügyelői tiszt, tekintély hanyatlásának s
lenne az ami volt és lennie kell, az egyház felvirág-
zásának egyik hathatós tényezője.

A felügyelői hivatal után következik, hogy az
egyházi jegyzői tisztról szóljak. Némely kerületben
a jegyzők beállítása egyszerűen az elnökség általi
kinevezés folytán történik, más kerületben a köz-
gyűlés színhelyén való választás folytán. Utóbbi idő-
ben az egyemetes gyűlés is ily választási műveletben
állapodott meg; — de minden előleges megbeszélés,
ez ügynek a kerületekhez és egyházakhoz való szál-
litása és így az alkotmányos mód mellőzésével. De
ily választás meg nem felel egyház-alkotmányunk
szellemének, a mely az egyházakat minden fonto-
sabb ügyben már csak az érdeklődés szempontjából
is részesíteni kívánja a választási joggyakorlatban.
De a jegyző tekintélyének emelése és különösen
bizonyos veszedelmes eshetőségek kikerülése végett
igen kívánatos, hogy az egyházanként való szavazás
e tekintetben fentartassék, annál is inkább, mivel-
hogy valósággal megesett, hogy midőn a gyűlésen
véghez menő választás alkalmával az egyik elnök
szóba hozta grata personáját, első ízben a gyűlés
meglepetésében jóva hagyta ugyan a megnevezett
egyént, de már a másik alkalommal az elnöknek
hasonló eljárásával szemben a gyűlési tagok más
nevet hangoztattak s az elrendelt szavazás által meg
is választották. De kit hoztak szóba? — oly
egyént, a kit előre ki sem szemeltek, aki csak úgy
szemök ügyébe került; mert nem lévén előre érte-
sülve arról, hogy választás leend, nem is készültek
neki a választásnak. Az ismételt elnöki fogás meg-
akadályozására így sebtiben felvetett egyén pedig
olyan volt, aki a kerület hivatalos nyelvén szaba-
tosan írni nem tudott, azt tisztán kiejteni sem az
előadói szerepnél, sem a templomi teendőknél képes
nem volt. Ily gyűlési választás mi mindenféle irány-
ban lett helytelen, kiki belátja. Hiába! több szem többet
lát, vagyis az egyházanként való szavazás bár moz-
galmas, de üdvösebb.

Am azt mondhatná valaki, hogy p. o. a dunán-
inneri kerületben ily módon is baj támadhat. De
attól nem kell tartani, ha kivált, amint hirlük, a
zsinat e kerületet másként kerekíti ki.

S ezzel épen ezen kerületnek tervezett beosz-
tására térek. Némelyek ezt akként vélik célszerűen
eszközölni, hogy a bányakerületből a barsi, — a
dunántúli kerületből pedig a komáromi esperes-
séget akarnák odacsatolni, úgy hogy viszont Turócza
bányakerülethez, Liptó pedig a tiszai kerülethez osz-
tatnák be. Így azonban eltekintve attól, hogy a
dunáninneri kerület püspöke extra districtum esnék,
mint egykor Komáromy József adminisztrátorral
történt, csak részben lenne a cél elérve. A jelen-
legi kissebbség többségre jutna ugyan az esperes-
ségek számát tekintve, de az egyházanként való sza-
vazás a püspök és a kerületi felügyelő választásnál
ott lenne a hol most. Hogy e tekintetben más vi-

szony álljon elő, ahhoz több más változás eszközlése
is volna szükséges. Az egyik mód az is lehetne,
hogy a pozsonyi akadémiai tanári kar mindegyiké-
nek szavazati jog adatnék. S ez annál is inkább
meg lehetne adható, mivel ily szavazatok a bányai
egykérületben már is léteznek s érvényesítve is
lettek. Ez előtt 30 évvel csak oly lelkészek után
járó szavazatot ismert egyházunk, akik a vasárnapi
prédikáláson kívül más egyéb papi functiókat is
végeztek, egyházat igazgattak, anyakönyveket ve-
zettek. A bányai egyházkerületbe 30 év óta azonban
az az anomalia csúszott be, hogy nem rendszeresített
papi állomások után is adattak szavazatok. Némely
egyházban, mint p. o. Szarvason az ifjuság számára
magyar istentisztelet rendeztetett be olyképen, hogy
ily alkalmakkor a beszédet egy káplánból lett tanár
tartotta, aki a tanári fizetésen kívül azért nem is
bírt külön fizetéssel, (legalább nem a többi papokhoz
hasonló fizetéssel) egyházat nem igazgattak, anya-
könyveket nem vezetett s functiókat legfelebb rend-
kívüli esetekben teljesített. S még is ily egyén után
is adatott szavazat, mint rendes lelkész után. Csabán
egy magyar tanítói állomás szerveztetett. Idővel erre
is egy káplán választatott meg, a kit később azzal
is megbíztak hogy magyar istentiszteletet tartson.
A szarvasi esethez hasonlólag más egyéb papi
teendő ezt sem végzett s ime ez után is mint rendes
lelkész után szintén adatott szavazat. A kerület előtt,
Székács püspökké választásával ily szavazatok fel
se tűntek, mivel a választás csaknem egyhangú volt,
Szeberényi választásánál azonban már óvás történt
ellenök, de a kerület szavazattöbbségileg érvénye-
seknek nyilvánította. Nem azért hoztam fel ezeket,
hogy a zsinat azokat semmisítse meg, hanem hogy
ezek alapján a pozsonyi akadémiai tanároknak, mint
különb is felszentelt egyének és istentiszteletet vég-
ző fungenseknek szavazati jog adassék, valamint a
vallástanároknak is, lévén ezek többnyire felszentelt
egyének, a kik szintén végeznek nemcsak isteni-
tiszteleteket, de más papi teendőket is.

(Folytatása következik.)

K Ü L F Ö L D.

— Külföldi tudósítók. Hogy nagy Németországban a
magyarokról általában majd csak annyit tudnak, hogy a
magyar bor, meg a magyar dohány jó s hogy a magyar
ember, meg a cigány a legjobb barátok: ez nem szorul
bizonyításra. De hogy ezen kívül minden tekintetben mily
kevésbé s milyen rosszul ismernek bennünket, mindenki
tudja, aki valaha a németekkel saját becses magunkról
beszélgetni „szerencsés“ volt.

De honnan is ismerjenek bennünket? Nyelvünket nem
értik, megtanulni pedig a bolgárt vagy a szerbet sokkal
érdemesebbnek tartják, mint a mienket. Akárhány parányi
nemzetnek, sőt nemzetiségnek láttam már a nyelvtant a
könyvkereskedők árjegyzékeiben vagy kirakataiban, de
magyar nyelvtant nem láttam még soha egyet sem. S en-
nek már, tagadhatlan, hogy mi magunk is okai vagyunk.

S ha a saját nyelvünkön nem olvasnak rólunk, ha a saját nyelvünkön nem beszélgethetnek velünk, nem vehetjük rossz néven, ha az épen kínálkozó forrásokból igyekeznek megismerni bennünket. E források után azonban úgy politikai és társadalmi mint tudományos, úgy világi mint egyházi viszonyainkról oly szegény képet alkotnak rólunk, hogy az olyan nagyon „alapos“-nak kikürtölt német bölcseségnek bizony épen nem válik dicséretére az a félszegség, mellyel pl. Magyarországot megítélik.

De nem tehetnek róla. Hiszen e jámbor német anynyira el van telve önmagával (megengedem, hogy sok tekintetben van is oka rá), hogy bizony jó szerencse, ha még a francia és angol népnek szentel egy kis figyelmet, s a reklam önmaga dicsőítésére döngetett nagy dobjának hangjai nem csoda, ha más nemzetek „mi is itt vagyunk“ szavának meghallására süketté tették már s ha a világtükörben csak önmagában gyönyörködve igyekszik szemet hunyni mások felismerhetése előtt.

Nem akarom én szorgalmukat és termékenységüket elvitatni, — egyéb érdemük úgy sem igen van — de nincs boszantóbb, mint tudós és tudatlan emberek ajkáról egyaránt naponként hallani a dicsekvést: „mi németek“, „a német szellem“, „a német alaposág“ stb. és e mellett tapasztalni, hogy másra, mint a németre alig is figyelnek, mintha köröttük forogna a világ! S Magyarországról, mely pedig velők vallási és politikai tekintetben századokon át mind e mai napig oly sokszoros és szoros érintkezésben volt, jó, ha évenként egyszer-kétszer megemlékeznek. E megemlékezés azonban legtöbb esetben akkor is csak a név kiejtésére szorítkozik.

Tavaly a híres Nippoldtól volt szerencsém a reformatio történetét hallgatni s e nagy korszakban Magyarországról csak annyit tartott érdemesnek megemlíteni, hogy „Magyarországban is korán kezdett a reformatio terjedni, ép úgy, mint Ferdinand többi tartományában.“ Most már aztán az a hallgató sereg hogyan tudjon valamit a mi küzdő, szenvedő egyházunk történetéből, ha a tudós tanár úr csak ennyire méltatja a reformatio egyik legbuzgóbb zászlóvivőjét?

S miért mindez? Ismét odatérek vissza, a honnan kiindultam, hogy mert nem tudnak rólunk semmit, amit pedig tudnak, rosszul tudják.

De hát nem csoda. Ők maguk vajmi keveset érintkeznek született magyarokkal. Hozzánk nem jönnek, mi meg, ha hozzájuk megyünk is, legtöbbször édes keveset tudunk a nyelvünkön. Kítől, honnan szerzik hát a tudósításokat rólunk? Azoktól, akikre magukra is rájuk férne, ha jobban megismernének bennünket; akik gyermekkoruktól kezdve szívják magukba a magyar gyűlöletet; akik köztünk lakva olyanok, mint a házi tolvaj: ott és akkor rabolnak meg, a hol és mikor nem is sejtjük s megrabolnak legdrágább kincsünktől, a jó hirnévtől.

Azt hiszem, nem szükséges a mi derék német sógorainknak (már akár Bécsből, akár Szebenből vegyük őket) meg a mi kedves tót atyánkfainak információit közelebről jellemezni, melyekből bennünket a külföld megismerni tanul. Sok évtizedre visszanyúló tapasztalás igazolja ezek hazafiatlan működését. Fájdalom, magamnak is elég alkalom nyílt tapasztalni, mily nagy jóakarattal ismertetik meg a németeket a magyar nemzettel, melyet nevelten,

barbár, durva népnek és a magyar viszonyokkal, melyeket túrhetetlen, zsarnok szelleműnek szeretnek festeni. S csoda-e aztán, ha egyetemi tanárok oly kérdést is intéznek hozzám, hogy van-e Magyarországon egyetem? S mikor megütődve e kérdésen, utaltam a budapesti és a kolozsvári egyetemekre, a tudós professor úr mosolyogva jegyzi meg, hogy hiszen az egyik sem magyar, mert az első osztrák, a második meg erdélyi! És nem győzött eleget csodálkozni, hogy mindkettőnek magyar a tannyelve. Még tán el sem hitte! — Vagy az ilyen informatiok után megütközhetik-e az ember azon, ha egy tartományi törvényszék elnöke tavalyi egyik magyar társamat így mutatta be egy angol missnek: „J. úr, az ön honfitársa.“ S csak mikor a nagyon megörülő kisasszony angolul kezdett társalgására feleletet nem kapott, akkor sült ki, hogy Magyarország talán még sincs Angolországban.

S ha a szövetséges államról politikailag ilyen ferde felfogás is uralkodhatik azokban a „tudós“ német körökben, nem vehetjük rossz néven, ha egyházi állapotainkról is alig van tudomásuk. Annyit tudnak csak rólunk, hogy Magyarországon pár millió protestáns van, kik többnyire reformatusok, az evangéliumiak pedig ezek hatása alatt állanak s legfőleg csak a szászok, meg a tótok maradtak meg igaz „lutheránusoknak“. Természetes, hogy ezen bölcs ismeretet utóbb nevezett lelkes honfitársaink és hitrokonaink terjesztik. Volt alkalom erről is többszörösen meggyőződni.

De hát pl. a szász atyafiak még maguk sem tudják, hogy milyen beosztása van a magyar evang. egyháznak s püspökeink nevei ép oly ismeretlenek előttük, mint theol. intézeteink s azok tanárainak nevei, kik közül egyetlen egyet sem ismernek. De nem is érdeklődnek ügyeink iránt. Tavaly Jénában több szász theologussal érintkeztünk s mikor ezeknek felajánlottuk az Ev. Egyh. és Iskolát, meg a Prot. Egyh. és Isk. lapot, nagy csodálkozással ütődtek meg rajta, hogy nekünk két magyar egyházi lapunk is van? (Az utóbbiról még csak tudtak valamit.) Hanem azért sohasem olvasták azokat, mert, mint mondták, a nyelvet sem bírják annyira, a magyar evang. egyház viszonyait sem ismerik s nem is érdeklődnek iránta.*) Persze olyankor másként beszélnek, mikor a magyar ösztöndíjak elnyerésén fáradoznak — sohasem sikertelenül.

S a mit ezek terjesztenek rólunk, nagyon bajos a németek vaskalapos fejéből nekünk magyaroknak kiverni.

Most már azonban, úgy látszik, majd csak megindul a mi viszonyaink gyakoribb és hazafias kezekből származó alaposabb ismertetésének sorozata. Dr. Szlávik Mátyás úr buzgón és lelkesen fáradozik a magyar egyházi élet helyes és tüzetes ismertetésén. Legutóbb is több közlemény jelent meg tőle. Az egyik csoport — két közlemény — Luthardt lapjában ismerteti a magyar prot. egyházak irodalmi tevékenységét. Kár, hogy közleménye majdnem pusztán csak a nevek felsorolására szorítkozik, mi nagyon szárazzá és

*) Különben a szász atyafiak szellemét szépen világítja meg a Stöcker által szerkesztett „Deutsch. Ev. Kirchen-Ztg.“ 51. számában közölt eme magyarországi hír: „Kronstadt. Am 23. September sammelten sich hier auf Einladung des Kronstädter Turnvereines wohl 300 Personen zur Feier des 100-jährigen Geburtstages von Theodor Körner. Gesänge und Reden wechselten dabei ab. Mit Recht wurde Körner als eine deutsche Idealgestalt, ein Vorbild deutscher Jugend gefeiert, dessen Andenken fort und fort die Liebe zum deutschen Vaterlande stärken werde?“

szintelenné teszi ismertetését. Jó lett volna talán a felsorolt névjegyzék mellé úgy az író irányának, mint műve szellemének és érdemének jellemzésébe is — ha rövidesen is — belebocsátkozni. Mert így még halvány képet is alig alkothat magának az irodalmi tevékenységről az, aki, mint a németek, oly végtelen keveset tud e tekintetben rólunk. — Másik közleménye a „Theol. Literaturblatt“ 1891. évi 50-ik számában ismerteti a Prot. irod. társaságot és annak kiadványait. Ezen közlemény már sokkal jobban megfelel céljának.

Brieger egyh. tört. folyóiratában Dr. Erdős debreczeni theol. tanár kezdi meg a magyarországi mindkét prot. egyház alkotmányos szervezetének ismertetését. Magával Briegerrel volt szerencsém erről beszélgetni s őszinte csodálkozását s elismerését fejezte ki különösen a ref. egyház befejezett szép szervezetén.

Az ilyen közlemények mindenesetre rendkívül nagy szolgálatot tesznek a magyar egyház ügyének s általában a magyar hazának s bizonynyal aki ilyenekben fárad, nemcsak egyházának, hanem hazájának is nagy szolgálatokat tesz.

Az „Allg. evang. luth. Kirchenzeitung“ novemberi számaiban is több magyarországi tudósítást találunk. Ezek közül három közlemény „Briefe aus Ungarn“ nevet visel, míg a negyedik valószínűleg ref. tollból eredve, a budapesti ref. egyházzól és a Bethesdáról közöl rövidebb ismertetést.

A magyarországi levelekkel érdemesnek tartom kissé közelebről foglalkozni, részint mert az egyház legujabb eseményeiről adnak számot, részint mert írójuk — ki ismeretlen kívánt maradni — szintén azon tudósítók közé tartozik, kikről legelőször szólottam. Közleményei, bár történeti hűség és egyháza szeretetének dolgában kifogás alá nem eshetnek, reflexiói által a főntebb jellemzett épen nem magyarbarát tudósítások közé tartoznak. A kifelé gravitáló vonzalom majdnem száz papra engedne gondolnunk, ha ki nem látszanának a felvidéki pap körmei.

Közleményeit ezzel kezdi: „Az uralkodó szellem, mely a magyarországi ev. egyházban garázdálkodik, hála Istennek, még sem vette még be az általa ostromolt várat; az ellenség, míg az emberek aludtak, sok konkolyt elhintett ugyan, de azért szép kalászokban sincs teljesen hiány. Több mint 50 év óta sok vétket követtek ugyan el ez ország evang. egyházában, és sok történt mind e mai napig, mi megérdemelte volna, hogy keletkezésekor mindjárt tengerbe fulasztassék, ahol legmélyebb: de azért még mindig áll ez egyházzól a mondás, mit egyik superintendencia a pecsétjén visel: „In medio eius Christus“.

Ily hangzatos és írójának irányát eléggé jellemző bevezetés után rátér — úgy látszik — az ép kalászok ismeretetésére. Legelsőbb is az 1790.91: XXVI. t.-cz. országos megünnepléséről szól. Majd áttér az evang. segélyegyletnek 1891. aug. 23-án Lőcsén tartott évi gyűlésére. Ennek kapcsán, mint a jó gyakorlásában édes testvérenek, a Luther-társaságnak ismertetésére tér, melynek hét évi fenállása is oly áldásos nyomokat hagyott maga után. Majd elmondja, hogy Róma mozgolódása a közmondásos szegénységű kis egyházat mily szép tette lelkésítette, midőn a bánya-kerület leánynevelő intézetet, a pozsonyi egyház pedig diakonissa intézetet állított.

A prot. szellem munkásságának az egyház javára szolgáló ezen áldásos alkotásainak vázolásával a tisztelt cikkíró, úgy látszik, kiszedte legalább a legszebb kalászokat, melyeket az a botrányos közszellem még meghagyott s a II. levél már több oly dolgot tartalmaz, melyek szintén egész békén belefuladhattak volna, ha nem is épen a tenger mélységébe, de legalább is a tintatartóba.

(Folyt. követ.)

Több világosságot! 1. A csodadoktor. A „Rheinisch-Westfälisches Gustav-Adolf-Blatt“ decemberi számában egy német utazó római tudósításokat közöl, melyekből közlöm a következő részletet. A római Santa Maria dí Araceli templomban, mely 1250 óta a ferenczrendi szerzeteseké, a többi között ott áll Szt. Bambino 2 $\frac{1}{2}$ láb magas, állítólag a VI. században az olajfák hegyén vágott fából készült szobra is, mely tetőtől talpig tele van aggatva drágakövekkel, gyöngyökkel sőt érdemjelekkel. Mindezeket pedig azért kapta, mert csodálatosan gyógyít. A mindent látni óhajtó német e templomba érve az egyik ott ácsorgó szerzeteshez azon kérdéssel fordul, hogy láthatja-e e gyermek szobrát? „Mindenesetre uram“, volt az udvarias válasz és a szerzetes elsietett, hogy intézkedjék. „Pár pillanat múlva ismét megjelent és sajnálkozó hangon mondá, hogy legyenek egy kis türelemmel, mert Bambino épen a városba ment látogatásokat végezni. — Látogatásokat? — Igen, látogatásokat. Naponként teszi azt, néha többször is; betegeket látogat mint egy doktor és erre saját kétfogatú kocsiját használja. Ha Bambino a városon keresztül vonul, mesélte tovább a beszédes öreg, köpenyének egy csücske vagy bojtja mindig kilóg a kocsiból és mindenki siet azt érinteni, csókolni. — S ingyen végzi a látogatásokat? kérdém tőle. — Valamit mindenki csak ad, legalább is 5 lirát (2:50 krt.), de a legtöbb ember többet ad. — S mi módon gyakorolja Bambino a kúrát? — Hát odanyujtják őt a betegeknek s ezek megcsókolják az ő ezüst lábait. — És segít ez rajtuk? — Természetesen; a szenvedés helyett vagy gyógyulás áll be, vagy pedig boldog — halál.“ Már az igaz, hogy ilyen egyedül biztos gyógy-móddal csakis az egyedül üdvözítő egyház rendelkezhetik!

2. Egy szent érdemei. Az „Altkath. Volksblatt“ 1889 okt. 4-iki száma után az előbb említett lap a XIII. Leo pápa által nemrég szentté avatott Egidio Mária ferenczrendi szerzetes érdemeit így írja le. „Egidio testvér egy csomó tojást, mely a kofa ügyetlensége miatt földre hullott s eltört, teljesen épen rakott vissza ismét a kofa kosarába. — Nápolyban, hol 1812-ben 82 éves korában Egidio meghalt, egy portio angolnát megelevenített. — Életre keltett egy tehenet is, mely már fel is volt vagdálva. Kiterítettte a bőrét, belerakatta a húst, minden darabot a maga helyére, akkor összeférczelte a bőrt s övével a kereszt jelét téve azt mondá: „Az Isten és Szt. Pasquale nevében mondom neked Catarinella (így hívták a szerencsés tehenet) kelj fel.“ És a tehen azonnal bőgni kezdett, felállt és egészségben élt tovább.“ Ezen tetteiért lett szent Egidio. Az ilyen, igazán fölösleges jócselekedeteket csakugyan legjobb raktáron tartani — mások üdvösségére.

VEGYESEK.

— **Felhívás előfizetésre.** Egyházi s iskolai életünk az 1892. évvel oly forduló pont-hoz jut, mely évtizedekre fogja meghatározni fejlődésének irányát.

E lap, ha **szellemi** és **anyagi** tekintetben kellő pártolásban részesül, híven kívánja szolgálni szeretett evang. egyházunkat. Pártolás nélkül, tengődéssel sem a szerkesztőnek, sem az olvasó közönségnek nem lesz benne gyönyörűsége.

Kérjük tehát egyházunk s iskoláink munkabíró s szerető férfait: legyenek szives közreműködésökkel segítségünkre.

Az **előfizetési árak** a régiéek egész évre 6 frt, $\frac{1}{2}$ -évre 3 frt, $\frac{1}{4}$ -évre 1 frt 50 kr. melyek a **szerkesztőhöz: Pozsony, konventuteza 6. sz.** küldendők.

Olvasóinkat előfizetéseik megújítására kérjük. A hátrálékosok sziveskedjenek törleszteni tartozásaikat! Szerkesztő.

— **Néhai Palásty Gábor** hernád-vécsei lelkész özvegye és árvai részére ujabban a következő adományok folytak be hozánk: 21. Heesko Pál 1 frt. 22. Kovács Pál 1 frt. 50 kr. 23. Stettner Gyula 2 frt. 24. Csermák Kálmán 5 frt. 25. Kuzma Adolf 1 frt. 26. Engisch Frigyes 2 frt. 27. Kalenda János 4 frt. 28. Schroth Péter 5 frt. 29. Pongrácz Antal 3 frt. 50 kr. 30. Rosza János 2 frt. 31. Wenk Károly 3 frt. 32. M. J. 1 frt. 33. Bortnyik György 1 frt. 34. Kozlay József 50 kr. 35. Ritter Károly 1 frt. Hozzáadva a mult számunkban kimutatott 93 frt. 40 kr., eddigi gyűjtésünk eredménye: **126 frt. 90 kr.** Adja Isten hogy még szaporodjék!

— **Az új hercegprimás s a soproni evang. lyceum.** Az ünnepelt új hercegprimás, főapáti minőségben évenként megfordult Sopronban a rendtársai vezetése alatt álló kath. főgymnasium megvizsgálása végett. Ilyenkor megtisztelte látogatásával a közhivatalok vezetőit s a testvértanintézeteket. Evang. lyceumunk is ismételtén üdvözölhette a népszerű főpapot s jeles tanférfiút falai között. Meleg érdeklődése, szeretetreméltó előzékenysége, lekötelező szives figyelmével itt is, mint mindenütt, őszinte tiszteletet s rokonszenvet ébresztett. Ennek adott kifejezést a lyceumi tanári kar, midőn a népszerű főapátnak hercegprimássá történt kineveztetése alkalmából, egy a soproni Benedekrendi székház főnökéhez intézett iratban, úgy a kitüntetett főpapot, mint az e kitüntetés által megtisztelt rendet meleg hangon üdvözölte.

Ez üdvözőlő iratra a lyceumi igazgatósághoz a következő válasz érkezett:

„Nagyságos Lyceumi Igazgató Úr!
Tekintetes Tanár Urak!

Szives üdvözlőket, melylyel soproni rendtársaimat és velök együtt engem is kegyesen megtisztelték, hálás szívvel olvastam.

A kitüntető figyelem, melyben csekélységemet részesítették, biztosít engem arról, hogy új pályámra magam-mal viszem egykori kartársaimnak szerető rokonérzelmét.

Iparkodni fogok, hogy kartársi szeretetöknek s belém helyezett bizalmoknak legjobb erőmtől telőleg megfelelhessenek.

Isten éltesse a soproni lyceum hazafias tanárait, Kis János fenkölt szellemének és szelid lelkületének méltó örököseit!!

Pannonhalmán 1891. december 22-én.

Vasary Kolozs m. p.

— **Szives kérelem.** Éppen tegnap kaptam könyvnyomdászomtól, „Svédectvy viry“ szentbeszédék gyűjteményének kiadására vonatkozó számadását. A számok szárazon ugyan, de egyenesen kimondják az igazságot. Hatszáz példányból nálam van 22, a könyvnyomdásznál 57, ez meglepő. De mai napig a szétküldött példányokért nálam fizettek 115 frt, a könyvnyomdásznál 70 frt, összesen 185, szóval száz nyolczvanöt frtot, pedig az összes nyomda-, kötés-, postadíj-költség 700 frt. tesz ki.

Tisztelettel kérem ezért mindazokat a megrendelő urakat, kik egy-egy példányt megrendeltek, hogy annak árát mielőbb az alúlirottak küldjék meg; azok pedig, kik szivesek voltak könyvem elárúsítását magokra vállalni, az eddig elárúsított példányokért befolyt összeget januárius 15-éig szintén küldjék be hozzám, az el nem árúsított példányokat, tetszésök szerint, ha van remény a még netaláni elárúsításra, náluk hagyom, míg alkalom nem nyílik azokat máshová irányozni. Egy példány ára 2 frt 15 kr. Pongyelokon (u. p. N.-Szuba, Gömör megye) 1891. Krisztus Urunk születése napján. *Bodicky Mihály.*

— **A pozsonyi magy. kir. bábaképző intézeten a magyar-tót tanfolyam** 1892. évi márcz. 1-én kezdődik. A beiratások 1892. márcz. 1—márcz. 10-ig tartatnak. Azon szülészeti növendékek, kik állami segélyezésre számot tartanak a magas vallás és közoktatásügyi miniszteriumhoz intézett s kellőleg felszerelt folyamodványaikat, a pozsonyi magy. kir. bábaképző intézet igazgatóságánál legkésőbb január hó 31-ig nyujtsák be. A folyamodványhoz csatolandók: Szegénység-, illetőségi-, erkölcsi és iskolai bizonyítványok.

— **Nagy-Szombat.** Deczember 20-a tanuló ifjúságunk nagy ünnepnapja volt. E napon az iskolában ünnepelte a kis sereg Urunk születésének ünnepét. Öröm és boldogság sugárzott minden gyermek arczából, a mint a süteménnyel megrakott és gyertyafénytel ragyogó karácsonyfát meglátták. Ettől jobbra-balra, a terem hosszában, hosszú asztalokon a szegény gyermekeknek szánt ruhadarabok, csizmák, cipők és süteménnyel és gyümölcscsel megtelt papirzacskók voltak fölrakva. Egy alkalmi ének (Magasztaljuk Istenünket) elzengése után Nagytiszteletű Farkas Gejza lelkész úr meghatóan szólt a gyermekekhez és jelenlévő nagyszámú közönséghez. Beszédében szívből jövő meleg szavakkal megköszönte a nőegylet tagjainak áldozatkészségét, buzgóságát, melylyel — a nyomoron segítő — nagy szorgalommal gyűjtötték a szeretet adományait. Az egylet tagjain kívül több felszólított kisasszony örömmel varta a szegény és elhagyott gyermekek számára a ruhadarabokat. A beszéd után egy VI. osztályú leánynövendék külön szép és hálából fakadó szavakkal tanuló társai nevében tolmácsolta a nőegyletnek a forró köszönetét. Egy megható ima és ének (Lasst uns mit ehurfürchtavollem Dank) után következett a fennemlített ajándékok kiosztása. Süteményt minden gyermek, ruhát, csizmát, cipőt azonban a szegény gyermekek kaptak számra nézve 17 leány és 19 fiú összesen 36-an. Isten áldja meg a gyermekcsereg örömeinek okozóit! T. K. S.